

և այլն, որոնք իբրև բարեգուշակ կենդանի սեպուած են, ուր ընդ հակառակն ագուաները, կկուները, և այլն, չարագուշակ կը համարուին իրենց մէջ:

() Գետտի վրայ խօսելով՝ բաւականապէս կարգաւորեալ է հագուստնին: Հարուստները չուխայէ զգետտ մը կը հագնին, որուն եզերքներն ու ներսի կողմը մուշտակով պատած է. տափառնին նեղ ու աղէկ շինուած է, բայց կօշիկնին տգեղ ձև ունին: Վանանց ըզգետտները քիչ տարբերութիւն ունին էրիկ մարդկանց զգետտներէն, միայն քիչ մը աւելի զարդարուն են. մեծ հանդիսի օրեր դրսուանց անթև ըզգետտ մը կը հագնին, ու գլխարկ մը կը դնեն գլուխնին, զորն որ չորքոտանայ մը մորթէն կը շինեն, և անոր ականջները եղջիւրաձև վեր տնկել կու տան:

— () Երիտդէները անով կը զանազանուին կարգուած կնիկներէ, որ մազերնին կը հիւսեն, ու գլուխներնուն վրայ ասղնեգործած վարսակալ մը կը փաթթեն, որ երկերկու կարգ ասակիէ մարգարիտներով զարդարուած է: Վաց ասկից՝ 18 բթաչափ երկայնութեամբ ու 4 բթաչափ լայնութեամբ և մարգարիտներով կամ բուստով ճոխացած՝ դիպակէ ծածկոյթ մը ունին, որ գլխէն դէպ ՚ի կունակը կ'իջնայ:

Վս ժողովրդեան զուարճութիւնը միայն կերակուրն է. սակայն կանայք պար մը ունին, որ ուրիշ բան չէ՝ բայց եթէ բոլորաձև շարուիլ ու արևուն ընթացքին համեմատ քալել: Արբոր առարկայ մը յափշտակէ իրենց միտքը, յանկարծական անպատրաստ տաղեր կը շինեն, բայց ամենևին ներդաշնակութիւն մը չկայ ասոնց մէջ:

ԾԱՂԿԱՔԱՂ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ

Աղօրք:

1. Կանխել քում յաղօթս, ոչ սիրտ քո թեթևանայ ՚ի քեզ, և անդորրանայ անձն քո:

() Դառնութիւն վշտաց մեղմեն աղօթք, և սրբեն զուրախութիւն. միումն քաղցրամբ և անպատում զօրութիւն իմն ընծայեն, և միւսումն երկնային բուրմունս անուշից:

() Ինչ գործ է քո ՚ի վերայ երկրի. և յորմէ հաստեցարդ չունիցիս ինչ պէտս խնդրելոյ:

Աղևոր ես ելեալ ՚ի խնդիր հայրենեաց. մի գգլուխ քո շրջիցես յերկիր. ամբարձ զաչս քո զի ծանիցես զուղին:

Հայրենիք քո յերկինս է, և մինչ վերականալ յերկինս հայիցիս, չզգաս վրդով ինչ երբէք ՚ի սրտի քում, և ոչ բուռն իմն տենչ վառիցի ՚ի քեզ. և միթէ համը ինչ իցէ այդ ըղձումն:

Նն որ ասեն. () Ի պիտոյ են աղօթք, անպատեհ է գերագունին Վստուծոյ քան զմերն բնութիւն ցածուցեալ խոնարհիլ ՚ի պաղատանս արարածոցս դուզնաքէից:

Վլ ո՞ արար զդուզնաքեայ արարածս. ո՞ ետնոցա զսիրտ և զհանճար և զբարբառ շրթանց. ոչ ասաքէն Վստուած:

Վլ որ այդչափ բարերարեացն նոցա, իբր ասա ընդ վայր հարցէ զնոսա, և ՚ի բաց մերժիցէ յերեսաց:

Վրդարև, ասեմ ձեզ, եթէ ոք խորհիցի ՚ի սրտի իւրում թէ արհամարհեալ անարգէ Վստուած զգործս ձեռաց իւրոց, հայհոյիչ է նա Վստուծոյ:

Նն և այլք որ ասեն. () Ի պիտոյ են աղօթք, ոչ ասաքէն գիտէ Վստուած զպէտս մեր առաւել քան զոր խընդրեմքն և իմանամք:

Վյո, արդարև գիտէ Վստուած զպէտս ձեր, և յայս սակս իսկ կամի զի խնդրիցէք ՚ի նմանէ. քանզի սկիզբն կարևորաց Վստուած է, և աղաչէն

զԷստուած սկիզբն է ստանալոյ զնա :
Օպէտս որդւոյն քաջ իսկ գիտէ
հայրն . և միթէ չիցէ՞ արժան վասն
այսր բարբառ ինչ հայցուածոց արձա-
կել որդւոյն 'ի շրթանց , և նշան իմն
յայտարար շնորհակալեաց առ հայրն
իւր ցուցանել :

Հորժամ ցաւք զանասունս ըմբռնեն ,
յորժամ յերկիւղէ ուստեք զարհուրեա-
ցին , և կամ յորժամ քաղցնուն , ո՞չ
մոնչեն լալագին : Բայդ գոչիւն ձայնից
նոցա ահա առ Էստուած աղօթք են .
և Էստուած լսէ նոցա : Հարարածոց
անտի մարդոյ և եթ ուրեմն բարբառ ոչ
մտցէ յականջս Բարձրելոյն :

Վիմեն երբէք երբէք հողմունք ընդ
անդաստանս ապականիչք դալարեաց ,
որք իսկ և իսկ թառամեալ խոնարհին
յերկիր , այլ իջեալ ցօղոյ 'ի վերայ՝
կազդուրէ զնոսա , և զընդարմացեալ
գլուխս նոցա դարձեալ 'ի վեր ամբառ-
նայ :

Հողմք խորշակահարք անդադար զո-
գւով մարդկան շնչեալ , ցամաքեցուցա-
նեն զնա , այլ ցօղ աղօթից զոգւոյն շի-
ջուցանէ զտապ :

ՏԸ ԼԱ ՄԸՆԷ

ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մատենագրաց գողութիւնները :

Հին ատենի մեծագոյն ու երևելա-
ղոյն հեղինակներն ալ կ'ամբաստանուին
իբրև բանագողք : Պորփիր կ'ըսէ թէ
անանուն հեղինակ մը ճառ մը շինած
էր , որուն մէջ կ'ամբաստանէր զհերո-
դոտոս որ ամբողջ կտորներ առեր օրի-
նակեր էր Լիատէոսի գրած Լազիպտո-
սի նկարագրէն : Եղեքսանդրացի իմաս-
տասէր մը ու Լատինոս անուամբ քերա-
կան մը ճառեր գրեցին , առջինը Սոփո-
կլէսի , իսկ երկրորդը՝ Սենանդրի գո-
ղութիւններուն վրայօք : Վիոգինէս
Լայերտիոսի խօսքին նայելով՝ Լաքինէս
իր անուամբը Տրամախօսութիւններ

հանեց , որոնց որ գրողը ինքն եղած
էր : Բայտ Սալմասիոսի՝ Վիոգոր Սի-
կիլիացին խել մը յօդուածներ գաղա-
փարեր է Լաթարքիտեսէն : Լմանա-
պէս Լարիպիդեսի , Տիտոս Լիւիոսի ու
Սալլուստիոսի վրայ ալ ասանկ կարծիք-
ներ կան :

Սիջին դարու մէջ քանի մը յայտնի
օրինակներ կան բանագողութե , մաս-
նաւորապէս ժամանակագիրներու մէջ ,
որոնք իրենց դարուն տգիտութիւնը
ճանչնալով՝ ամենեւին խղճմտանք չեն ը-
րած կողոպտելու իրենց նախորդները :
Լնչպէս ըսենք՝ Սատթէոս Ուեսդ-
մինսդրցին օրինակեր է Սատթէոս Բա-
րիսը , որ ան ալ գողցեր է Սոքրէի՝
Ուինտոուսի վանահօրը գրուածքէն : Լ-
տալացւոյ մէջ ալ՝ Սիլանի գաղափա-
րեր է զՍալասթինա առանց անոր ա-
նունը տալու :

Բայց բուն յատուկ գրականական
գրուածքներէ գողութիւն ընելը աւելի
դժուարին էր , ու ով որ աս յանցան-
քով կը բռնուէր , պատժոյ մէջ կ'իյ-
նար : Լողրըտամ հեղինակը իր Պապ-
ճաւիտէ երեւելագոյն և հնագոյն Բրովան-
աւ Բանաստեղծից գրուածքին մէջ կը
պատմէ՝ թէ Լալերդէ տը Սիսդրոն
անուամբ դրո-դադո-ր՝ մը Վարասգոն
քաղաքը մեռնելու ժամանակը՝ յան-
ձնեց իրեն տաղերը իր Բէյրը տը Սա-
լիերա բարեկամին , որ Սալլեսթինա
մարքիզուհւոյն ընծայէ զանոնք : Եսիկայ
ընդ հակառակն ծախեց զանոնք Փա-
պրը տ՝ Լազէ անունով քնարերգակ
բանաստեղծին , որ սկսաւ ան տաղերը
իբրև իրեն մտաց ծնունդը հռչակել .
բայց խել մը գիտուններ խաբէութիւնը
իմանալով , Փապրը տ՝ Լազէ շատ մը
գաւազանի հարուած կերաւ՝ 'ի պատիժ
իր յափշտակութեանը :

Լըբոր հնգետասաներորդ դարուն
սկսան Լարոպացիք հին մատենագիրնե-
րու յարգը ճանչնալ ու մեծարել զա-
նոնք , բանագողներուն մեծ ասպարէզ

1 Դրո-դադո-ր կը կոչուին Բրովանի ժԱ. ԺԲ
և ԺԳ դարերուն ծաղկած բանաստեղծները :